

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

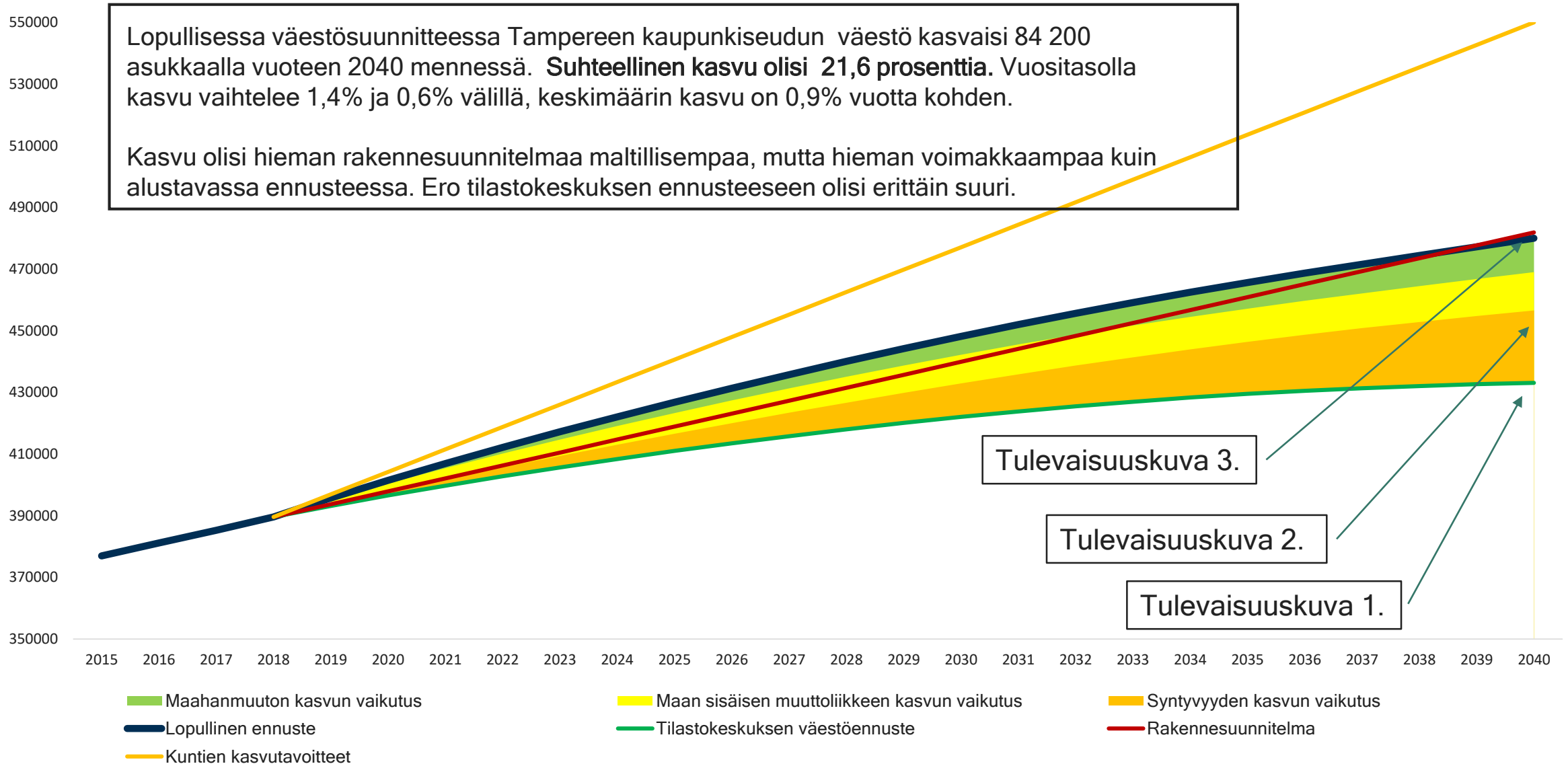
Kolme vaihtoehtoista asumisen tulevaisuuskuva Työryhmien kehittämispäivä 22.10.2020

Kaisu Kuusela, seutusuunnittelupäällikkö

Antti Lippo, kehittämispäällikkö

Väestösuunnite

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Työpajassa pienryhmien tehtävänä oli luoda tarkempi
”olosuhdekartasto” tulevaisuuskuvasa ja vastata
kaupunkiseudun rakenteisiin liittyviin kysymyksiin:

**miltä keskukset, liikennejärjestelmä, asuminen, palvelut ja
elinkeinot tulevaisuuskuvasa näyttävät?**

Tulevaisuuskuva 1

430 000 - Seudun kasvu jäi tilastokeskuksen ennustamalle tasolle. Miten rakenteesta tehtiin kestävä ja toimiva vaikka kasvua oli vähän?

Tulevaisuuskuva 1

#väestön ikääntyminen #aivovuoto #rakentamisen laatu #neljäs sektori

Kasvun hidastuessa 2020-luvun lopulla seudun kunnat yhdessä tunnistivat ja hyväksyivät toiseikan, että kaikki rakennesuunnitelman alueet ja ratikkareitit eivät tulisi toteutumaan. Matala ja maltillinen väestönkasvu päätettiin kohdentaa tarkasti valittuihin ja olemassa oleviin alueisiin rakenteen sisällä, joista kaikista on alle puolen tunnin matka Tampereen keskustaan. Kun kasvua ei ollut riittävästi uusien asuinalueiden kehittämiseksi ja avaamiseksi, investointeja voitiin tehdä infrarakentamiseen sijaan joukkoliikenteen kehittämiseen ja sen palvelutason nostamiseen. Lähijunaliikenne kuljettaakin nyt matkustajia laadukkailta seisakkeilta 30 minuutin vuorovälillä. Linja-autoliikenne nojaa nopeisiin runkoreitteihin, jotka keräävät liityntähubeista kestäväillä kulkuneuvoilla tai syöttöliikenteellä sisäkehiltä saapuneita matkustajia.

Jatkunut kaupungistuminen on tiivistänyt rakennetta ja edistänyt asumisen, palvelujen ja elinkeinojen sijoittumista lähelle nopeita ratikka- ja linja-autoliikenteen runkoreittejä. Asuntojen kovan kysynnän taittumisen tarjolla on kohtuuhintaista asumista, mikä houkuttelee liikkuvia ja kiireisiä lapsiperheitä keskustojen tuntumaan keskitehokkaille perhealueille, lähelle raideliikennettä ja palveluja. Vuosituhannen vaihteesta alkanut nuorten vähenevä kiinnostus ajokortin hankkimiseen jatkui trendinä, mikä näkyy myös joukkoliikenteen ja kävelyn ja pyöräilyn korkeina osuuksina kulkutapajakaumassa.

Rakentamisen ja asunnon ostajien määrän vähentyessä asumisen laatutekijät ovat korostuneet. Koronapandemian seurauksena vahvistunut kotoilutalous, terveystietoisuus ja etätyön yhteiskunnallinen loikka vaativat rakentajilta uudenlaista kykyä ymmärtää laatutietoisien asunnonomistajien arvostuksia ja tarpeita. Kodin lisäksi lähiympäristön merkitys on entistä tärkeämpi. Laatu näkyykin myös aluekeskusten julkisessa tilassa ja asukkaita liikuttavassa ja virkistävässä viherympäristössä. Julkisessa tilassa näkyy myös yhä enemmän vanhentuvan väestön harrastus- ja hyvinvointiryhmiä, joita ylläpitävät kolmannen sektorin toimijat.

Rakenteen tiivistyessä ja keskittyessä valikoiduille alueille tilaa pysäköinnille on entistä vähemmän - varsinkin parhailla alueilla. Väestö on tilanteeseen sopeutunut, ja toisaalta yksityisautoilu on vähentynyt myös autoilun korkean verotuksen johdosta ja kasvaneen terveystietoisuuden ohjatessa väestön valintoja kevyt- ja joukkoliikenteeseen.

Tulevaisuuskuva 2

455 000 - Seutu kasvoi, mutta vain puolet tavoitellusta määrästä. Miten alueiden eriytymiskehitys katkaistiin ja hoidettiin onnistuneesti?

Tulevaisuuskuva 2

#segregaation ehkäisy #ilmastopakolaisuus #uudistava täydennysrakentaminen #profiloitunut toisen asteen koulutus

Erityisesti alakeskuksissa esiintynyt eriytymiskehitys päätettiin katkaista 2030-luvun kynnyksellä seudullisella lähiörenessanssiohjelmalla. Kerrostalojen korjausvelkaan ja ilmastopakolaisuuden myötä räjähdysmäisesti kasvaneen kohtuuhintaisen asumistarpeen ratkaisuna toteutettiin osapurkavaa ja uudistavaa täydennysrakentamista, mistä oli saatu aiemmin [hyviä tuloksia Raahan Kummatissa](#) ja Helsingin Myllypurossa. Betonielementtitalot kokivat muodonmuutoksen, jonka yhteydessä asumisviihtyvyys ja energiatehokkuus paranivat merkittävästi. Samalla alakeskusten saavutettavuutta parannettiin määrätietoisesti joukkoliikenneyhteyksillä ja pysäytettiin liikenneköyhyyttä tuottanut kehitys.

Alakeskusten viherkäytävät tarjoavat tilaa kasvihuoneille ja kaupunkiviljelyksille ja ne toimivat asukkaiden yhteisinä puutarhoina. Uudistava purku- ja täydennysrakentaminen on monipuolistanut asuntorakennetta, elävöittänyt kivijalkaa ja luonut inhimillisen mittakaavan kävelykeskustoja - nyt ripeimmät liikkujat ovat pienkuljetuksia tekevät dronet ja robottilähetit. Globaali resurssiniukkuus on vauhdittanut jakamistaloutta, joka näkyy seudulla vahvimmin juuri alakeskuksissa. Yhteisöllisyyttä ja jakamistaloutta on vahvistettu myös tontinluovutusehdoilla ja kaavoituksella, jotka edellyttävät avointa julkista tilaa jokaiseen rakennukseen. Alueita on suunniteltu yhdessä asukkaiden ja alueilla sijaitsevien toimijoiden kanssa ja osallistuvaa budjetointia hyödyntäen.

Toisen asteen oppilaitokset ovat profiloituneet erikoisammattilinjoihin ja niissä voi opiskella mm. freelance-yrittäjyyttä, robotiikkaa, 3D-tulostustuotantoa ja yhteisökoordinointia. Nämä tekijät ovat houkutelleet lähikeskuksiin paljon myös lapsiperheitä. Kaupunkiseudulla vuonna 2020 pilotoitu hyvinvointi-indeksi on systemaattisessa käytössä ja osoittaa positiivisen kehityksen. Tieto seudun onnistuneesta ja integroivasta kotouttamispolitiikasta sekä sisämaan vakaasta ympäristöstä puhtaine järvineen leviää kansainvälisessä puskaradiossa ja seudun teknologiayritykset raportoivatkin ulkomaisten osaajien hiljalleen lisääntyneistä yhteydenotoista.

Tulevaisuuskuva 3

480 000 - Seutu kasvoi tavoitellusti. Miten perhepolitiikassa, houkuttelevuudessa ja laadussa onnistuttiin?

Tulevaisuuskuva 3 (sivu 1/2)

#15 minuutin kaupunki # kansainvälisyys #maahanmuutto #vetovoimainen maaseutu #perhepolitiikka #naispitovoima

2020-luvun alussa päivitetty rakennesuunnitelma ja seutustrategia muodostivat seudullisen tahtotilan kansainvälisestä ja globaalien viheliäisten ongelmien ratkaisuun erikoistuneesta kaupunkiseudusta. Visiovetoinen ja kärkihankkeisiin nojaava kehittäminen tuotti tulosta ja seutu kansainvälistyi vauhdilla. Seutumarkkinoinnissa ja brändäyksessä oli myös onnistuneesti nostettu esiin maailman mittakaavassa poikkeuksellisen puhdasta ja ilmastoresilienttiä ympäristöä. Seutu kasvoi erityisesti Suomesta ja ulkomailta muuttaneiden lapsiperheiden ansiosta, mitkä oli asetettu positiivisen erikoiskohtelun kärjeksi kaikessa suunnittelussa.

Vaikka seudun keskukset ovat nykyisin toimintotiheydeltään suuria ja eläviä palvelukeskittymiä, on niissä tilaa leikkiä, pelata ja oleskella turvallisessa ja viihtyisässä ympäristössä. Tämä mahdollistettiin tekemällä kävelijästä kuningas. Keskuksissa palvelut, työpaikat, asuminen ja virkistysalueet ovat saavutettavissa lihasvoimin 15 minuutissa. Kaupunkirakenteen sekoittamisessa huomiota on kohdennettu erityisesti [perhe- ja naisnäkökulmaan](#). Keskusten kaupunkikuva ja julkinen tila edustavat inhimillistä mittakaavaa, missä taide ja virikkeet ovat läsnä kivijalan palveluiden rinnalla.

Keskusten välillä ja keskuksista muille alueille liikutaan kestäväillä kulkuneuvoilla. Pyöräilyn kulkutapaosuus on maan korkein ja yhä useampi taittaa työmatkansa työsuhdepyörällä laadukkaita ja tasaisia pyöräbaanoja pitkin. Työnantajat olivat ryhtyneet 2020-luvulla kannustamaan ennennäkemättömällä tavalla työntekijöitä pyöräilyyn verouudistuksen myötä, samalla kun tietoisuus pyöräilyn taloudellisista ja hyvinvointihyödyistä yleistyi. Asemanseuduilta löytyvät tuhannet seutupyörät ja -parkit täydentävät joukkoliikenteen matkaketjuja, ja omia pyöriä voi myös kuljettaa kätevästi ulkokehien bussilinjoilla pyörätelineissä ja raideliikenteessä ympäri seutua. Joukkoliikenteen vuoroväli iltaisin on nyt aiempaa tiheämpi, mikä palvelee harrastuksista ja kulttuuripalveluista palaavia nuoria ja perheitä.

Tulevaisuuskuva 3 (sivu 2/2)

#15 minuutin kaupunki # kansainvälisyys #maahanmuutto #vetovoimainen maaseutu #perhepolitiikka #naispitovoima

Elämänlaatutekijät ovat nousseet keskiöön osaajien houkuttelussa. Kansainvälisten perheiden pitkäaikaisen sijoittumisen edistämiseksi seudulle kehitettiin toimintamalli, jossa yhdistyivät elinkeino- ja kasvupolitiikka, rekrytointiyhteistyö, sekä elinympäristön ja hyvinvointipalveluiden laadun nostaminen. Public-Private-People-Professor -yhteistyö onkin saumatonta. Seudulta viedään ratkaisuja kansainvälisille markkinoille digitaalisten verkostojen ja kansainvälisiin hubeihin kytköksissä olevien fyysisten liikenneyhteyksien avulla.

Tiivis ja kestävä yhdyskuntarakenne toimii kehitysalustana asumisen uusille palveluille, elinikäiselle oppimiselle, ilmastokestävälle rakentamiselle ja etätyö-hubeille. Niistä pidetään yhteyksiä maailman metropoleihin kellon ympäri ja esitellään mm. seudulla toteutettua kaikki oppiasteet läpäisevää Smart City oppipolkua.

Laadukas, monimuotoinen ja ilmastokestävä kaupunkiasuminen toimii vetovoimatekijänä kaupungistumisen jatkuessa. Uutena ilmiönä on noussut myös [vetovoimainen maaseutu](#), erityisesti maahanmuuttajien keskuudessa. Kaupunkikeskustojen ulkopuolelta löytyykin nyt kansainvälisiä koululuokkia ja turisteille räätälöityjä LOHAS-palveluita.